

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันมาฆบูชา ในศาสนาพุทธเราวันวิสาขบูชาสำคัญที่สุด เพราะวันวิสาขจะเป็นวันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด แล้วตรัสรู้ ปรีณิพพาน แล้วเผยแผ่ธรรมมา วันมาฆบูชาเป็นวันของธรรม ธรรมเพราะอะไร? ธรรมเพราะว่าพระ ๑,๒๕๐ องค์เป็นพระอรหันต์ เป็นการยืนยันในเวลาที่เรามีสินค้าต่าง ๆ เรามีสิ่งใดที่เป็นของดีเราเสนอไป สังคมจะยอมรับไม่ยอมรับนั้นมันเห็นของเขา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไป ปัญจวัคคีย์บรรลุธรรมขึ้นมาก่อน บรรลุธรรมขึ้นมา ในศาสนาของเรา มนุษย์ต่างกับสัตว์ตรงนี้ไง ถ้าสัตว์นะ สัตว์บางตัวก็เกเรมาก สัตว์บางตัวก็เป็นสัตว์ที่ดี มนุษย์ก็เหมือนกัน มนุษย์ที่เกเร มนุษย์ที่ดีก็มี คนร้ายยังมีเป็นคนดีก็มี เป็นคนเลวก็มี คนทุกข์คนเข็ญใจเป็นคนดีก็มีเป็นคนเลวก็มี คนดีคนเลวมันอยู่ที่ไหนล่ะ? มันอยู่ที่ความรู้สึก มันอยู่ที่ความนึกคิดของเขา จิตนี้สำคัญมากเลย ความรู้สึกนึกคิดภายในหัวใจนี้ แล้วอะไรไปควบคุมมันล่ะ?

ศาสนาสำคัญตรงนี้ไง สัตว์มนุษย์ประเสริฐกว่าสัตว์เดรัจฉานทั่วไป เพราะมันมีสติมีสัมปชัญญะแบ่งแยกสิ่งนี้ได้ แล้วมันเข้าไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ ใจนี้สัตว์เดรัจฉานเขาก็ทำคุณงามความดีของเขาละ เขาเกิดมา คูลีเวลาเราพูดเปรียบเทียบกับกัน สัตว์มันก็ยังมีสัญชาตญาณของมัน มันก็ยังรักลูกของมัน สัตว์มันก็ดูแลของมัน นี่เป็นสัตว์มันก็ยังรักลูกของมัน มันมีหมู่คณะของมัน มันเป็นสัตว์ที่ดีก็มี อันนั้นมันเป็นบุญเป็นบาปของเขา เป็นบุญเป็นบาปตรงไหน? เป็นบุญเป็นบาปเพราะว่าถ้าเราสร้างคุณงามความดีนี้จริตินิสัย เช่น พันธุ์พืชพันธุ์ไม้ มันเป็นพันธุ์ใดมันก็เป็นสภาพพันธุ์นั้นไป

จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามันทำคุณงามความดีมา มันสะสมมันเป็นพันธุ์ที่ดี ถ้าเป็นพันธุ์ที่ดีเกิดมาเป็นเด็กก็เด็กดี เวลากรรม เห็นไหม พ่อแม่ทางวิทยาศาสตร์ เขาบอกเวลาเราท้องเราต้องทำ

อารมณ์ให้แจ่มใส เพื่อให้เด็กเราดีเด็กแจ่มใสขึ้นมาในอารมณ์ แต่ความจริงมันยิ่งกว่านั้นนะ เพราะจิตปฏิสนธิ เวลาพ่อแม่ เห็นใหม่ ขณะที่พ่อแม่จิตมีความสุขมากนี้บาลานซ์กันใจ

เด็กที่จะมาเกิด คุณติ ในทางธรรมนะ สังเกตได้ใหม่ ในโลกคนทุกข์คนเจ็บใจลูกหลานมหาศาลเลย คนมั่งคนมีลูกหลานหาไม่ค่อยได้นะ เขาเป็นทุกข์เป็นร้อนกันว่าไม่มีคนสืบญาติสืบสกุลของเขา พ่อแม่หาไว้ให้ ลูกเกิดมาไม่ต้องทำอะไรเลยได้รับมรดกตกทอด

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นศากยบุตรสืบทอดสืบสกุลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศากยบุตรบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศากยะ เป็นกษัตริย์ นี่สิ่งที่ตกทอดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกข์ยากเจ็บใจเพื่อจะค้นคว้าสิ่งนี้ขึ้นมา แล้วเวลาเทศนาว่าการไปพระ ๑,๒๕๐ องค์เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย

สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ เพราะกำจัดความคิดและความชั่วนะ เรานี้เด็กดีเด็กชั่วหรือคนดีคนเลว มันเป็นที่ความคิดข้างในหัวใจ แต่ธรรมไปทำลายสิ่งนี้หมดเลย ทำความบาดหมางในหัวใจ ความบาดหมางสิ เวลาเราคิดกระทำสิ่งใด เช่น เราคิดทำในสิ่งที่ไม่ดีเราต้องวางแผนไหม? เราต้องวางแผน เราทำสิ่งที่ดีเราต้องวางแผนไหม? เราต้องทำโครงการในหัวใจเราไหม?

สิ่งนี้ทำความบาดหมางในหัวใจ ความคิดดีคิดชั่วในหัวใจมันกระที่บ มันเหยียบย่ำหัวใจ คิดดีก็มีความรื่นเริงเป็นสุข คิดชั่วมันก็เหยียบย่ำในหัวใจ สิ่งที่มีบาดหมางมันต่อสู้กันหัวใจ อันนี้มันเป็นความสงบในหัวใจ เช่น ก่อนหน้านี้อากาศร้อนมาก เวลาฝนตกมันร่มเย็นเป็นสุข

นี่ก็เหมือนกัน สังคมเราร้อนมาก แต่ด้วยธรรมะนี้จะทำให้ร่มเย็นเป็นสุข ธรรมะอะไร? ธรรมะเพราะทำให้คนถึงจะกระทำเคลื่อนไปก็จับเคลื่อนที่คืนนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงเทศนาว่าการข่มขี้กับเจ้าลัทธิต่าง ๆ ถ้าทำความผิดพลาด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบังคับ

คุณติ คุณอย่างลูกศิษย์ของพระสารีบุตรมาเยี่ยมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาส่งเสียงดังกันในวิกาลในกลางคืน ในกาลนั้นต้องการความสงบ แล้วเวลามาถึงคำ มาจัดที่กันเพื่อจะเข้ามาพักในกุฏิ ส่งเสียงดัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระนาคิตะ เพราะในสมัยนั้นพระนาคิตะเป็นผู้อุปฐากเหมือนพระอานนท์ ตอนนั้นพระอานนท์ยังไม่อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนาคิตะเป็นผู้ที่อุปฐากอยู่

“นาคิตะ นั้นเสียงของใคร? คั่งชาวประมงเขาหาปลา” ชาวประมงเขาทำอาชีพของเขา เขาต้องลงแรงของเขา เขาทำงานเสียงมันดัง เห็นไหม นี้อย่างชาวประมงเขาหาปลา

พระนาคิตะบอก “เป็นพระบวชใหม่ พระลูกศิษย์ของพระสารีบุตรจะมาราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ให้ไต่ออกไป ไต่ออกไป”

นี่เวลาถึงที่ควรรุนแรงควรจะตักเตือนกัน มันตักเตือนได้ ไม่ใช่ว่าจะนิมนต์ไปหมด มรดกตกทอดมานี้เป็นธรรม เวลาธรรมนี้ สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สภาวธรรม เห็นไหม ทำความสงบของใจ ใจมันสงบขึ้นมา เราจะว่าความสงบนี้เราคิดกันเอาเอง เราคิดโดยหัวใจของเราว่าเราอนจม เราทำจิตของเราให้มันเคลิบเคลิ้มไปแล้วเป็นสมาธินะ ตอนนี่การทำสมาธิกันทำด้วยให้มันเคลิบเคลิ้มกันไป

มันไม่ใช่สมาธิหรอก ถ้าสมาธิขึ้นมาจิตมันต้องมีสติ เช่น น้ำเดือด เราเอามือจุ่มลงไปน้ำมันร้อนไหม? ...ร้อน น้ำเย็นเราเอามือจุ่มไปมันไม่ร้อนใช่ไหม? นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันเป็นสมาธิมันมีพลังงาน มันเหมือนกับน้ำร้อนน้ำเดือด น้ำร้อนน้ำเดือดเราทำอาหารการกินก็ได้ เราจะต้มน้ำก็ได้ ทำอะไรก็ได้ เป็นประโยชน์กับเรา

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันสงบขึ้นมา มันมีพลังงานของมัน แต่เนี่ยมันอยู่เฉย ๆ ปฏิบัติแล้วก็อยู่เฉย ๆ แล้วก็คิดกันเองว่านี่เป็นสมาธิ นี่เป็นกำลังของใจ ๆ มันขาดสติ เห็นไหม การประพฤติปฏิบัติมันเป็นปัจจัยตั้ง ในหัวใจมันต้องมีสถานะที่มันมีกำลังของมัน ถ้าจิตมีกำลังของมัน จิตนี้ สิลสมาธิ ปัญญา สมาธิตัวนี้จะเข้าไปทำลายไอ้ความบาดหมางในหัวใจใจ ดูสิ คุณ้ำเดือดมันมีความร้อนของมัน มันทำให้อาหารสุกขึ้นมาได้

สมาธิก็เหมือนกัน มันจะมีตัวของมันเอง มันถ้าสงบบ่อย ๆ ครั้ง มีสติบ่อย ๆ ครั้งเข้า มันจะเป็นเอกัคคตารมณ์ จิตมันจะตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่นนะร้อนนำออกไปเสวยอารมณ์ เวลาความคิดนี้ แยกจรมมา ๆ ความคิดนี้มันแยกจรมมาไม่ใช่เราหรอก เวลาเราคิดขึ้นมาเราทุกข์ขึ้นมาเนี่ยมาจากไหน? มันมาจากหัวใจเรา มันเป็นสิ่งที่เกิดดับในหัวใจ ถ้าไม่มีหัวใจมันเกิดดับได้ไหม?

เกิดดับได้ อย่างเช่นคอมพิวเตอร์ เช่น ทีวี มันก็เกิดดับของมัน แล้วมีใครแคร์ความรู้สึกของมันล่ะ เพราะมันไม่มีจิตใจ แต่จิตของเราความรู้สึกของเรา มันรองรับสิ่งนี้ รับความดีความชั่วอย่าง

นี่มันเกิดดับในหัวใจ สิ่งที่เกิดดับในหัวใจ มันเกิดดับ ๆ อยู่ที่นี่ ถ้ามีสติสัมปชัญญะมันเสวยอารมณ์ จิตนี้ออกรับรู้ ถ้าไม่มีจิต เช่น เรานั่งอยู่สบายใจนี้เวลาเราเห็นภาพต่าง ๆ เราก็ไม่รับรู้ถึงนั้น เราไม่รับรู้ทั้ง ๆ ที่เห็นนะ แต่ไม่รู้ว่าอะไร? เพราะจิตมันไม่ออกรับรู้ นี่อายตนะ

เรารู้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี่เป็นตัวพลังงาน ถ้าคนนอนหลับมันไม่รับรู้สิ่งใด แต่มันก็ยังฝันเพราะจิตมันมีกำลังของมันอยู่ ตัวใจนี่สำคัญมาก มันถึงทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามามันต้องมีสติเข้ามา ถ้ามีสติเข้ามามันจะเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิแม้แต่จิตสงบ มันก็มีความรุ่มเย็นเป็นสุขถึงกับว่าสิ่งนี้เป็นนิพพานได้เลยละ ขณะที่จิตสงบนะ

แต่เวลาถ้ามันเคลิ้ม ๆ ไป มันจะมีอะไรละ? มันก็เคลิ้ม ๆ ไป มันเป็นมิจฉานะ สิ่งที่เป็นมิจฉา เวลาบอกว่าจิตนี้เป็นอุเบกขา ๆ อุเบกขามันจะออกเสวยอารมณ์ อุเบกขามีสติไม่มีสติอีก ถ้าอุเบกขามีสติ สตินี้มันจะออกรับรู้ มันจะออกตามสตินี้ออกไป แล้วเวลามันเสวยอารมณ์ เสวยอารมณ์คือเสวยความคิดใจ ถ้าไม่เสวยอารมณ์จะคิดขึ้นมาไม่ได้

ถ้าคิดสิ่งนี้ขึ้นมา นี่อันนี้มันเป็นธรรมในหัวใจใจ ถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้นมานี้ฝนตก ขณะที่ฝนตก ความรุ่มเย็นเป็นสุขในพืชพันธุ์ธัญญาหารมันจะเกิดประโยชน์ของมันใช้ใหม่ นี่เวลาธรรม อริยธรรมเกิดในหัวใจ ฟ้าฝนคะนองในหัวใจ เวลามันใช้ความคิด มันใช้สติปัญญา มันใคร่ครวญภายในหัวใจ มันเหมือนฝนฟ้าตกในหัวใจของเราละ มันมีความรุ่มเย็นเป็นสุข มันมีความชุ่มชื้นนะ

แต่ในกิเลสบอก “ไม่ได้” ต้องมีความสงบรุ่มเย็น ต้องไม่มีเสียงครืนคราน ต้องไม่มีเสียงสิ่งใด ๆ เลยในหัวใจ ต้องเงียบไปตลอด ต้องสงบระงับไปโดยที่ไม่มีสิ่งใดเลย มันเป็นความคิดของกิเลสใจ เป็นความคิดของโลก เวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการนี้ ถ้าเป็นธรรมพุ่งออกมา เป็นความรุนแรงของธรรม แล้วบอกสิ่งนี้เป็นกิเลส

สิ่งที่ต้องสงบเสงี่ยม สงบเสงี่ยมอันนั้นมันก็เป็นกิริยามารยาทของครูบาอาจารย์ อย่างเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่แก้จิตนิสัยได้จะสงบเสงี่ยมมาก คุณพระสารีบุตร เขานิมนต์ไปเทศนาว่าการ เวลาก้าวข้ามคลองร่องสวนยังโดดเอา ๆ พระอรหันต์ยังเป็นอย่างนี้ เพราะอะไร? เพราะพระสารีบุตรนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นอัครสาวกเบื้องขวา ตั้งแต่อัครสาวกลงมานี้ เรื่องจิตนิสัยแก้กันไม่ได้ แต่แก้กิเลสได้

เช่น รถนี้ รถมันจะเป็นรุ่นใด รถมันจะเป็นยี่ห้อใด มันจะเป็นสภาวะใช้งานอย่างไร รถ
แทรกเตอร์ รถต่าง ๆ มันก็เป็นรถ สิ่งที่เป็นรถ เราจะบังคับให้รถแทรกเตอร์ให้มันเป็นรถเก๋ง
เป็นไปได้ไหม? แต่พลังงานของมันก็เป็นสภาวะแบบนั้น นี่มันเป็นจริตนิสัยอย่างนั้น เพราะรถมัน
ไม่มีกิเลสหรืออก เพียงคนไปใช้มัน

นี่ก็เหมือนกัน กิริยามารยาทมันไม่เป็นกิเลสหรือ กิริยามารยาทไม่ได้เป็นกิเลสเลย แต่!
แต่หัวใจที่ความรู้สึกอันนั้นเป็นกิเลส หัวใจความรู้สึกคือตัวพลังงานนั้น “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส”
เวลามันปล่อยวางต่าง ๆ เข้ามา ปล่อยวางอาการของขันธเข้ามา ปล่อยสิ่งต่าง ๆ ที่ไปยึดมั่นถือมั่น
จากภายนอก มันปล่อยเข้ามา ๆ มันปล่อยต่าง ๆ เข้ามา ถึงตัวมันเองเป็น “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิต
เดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส”

จิตเดิมแท้เป็นตัวพลังงานตัวนี้ แล้วทำลายตัวพลังงานตัวนี้ ถ้าพลังงานตัวนี้จับสัน
กระบวนกรไปแล้ว นี่ภาวสวะสถานที่ กิเลสสวะ อาสวะ อวิชชาสวะ สิ่งที่เป็นสวะของจิตมันไม่มี
พอทำลายเข้าไปแล้ว จิตที่ว่ามันเป็นจิตเป็นความรู้สึกอันนี้พอทำลายแล้วมันกลับส่องใส ความที่
ส่องใส ๆ นี่มันเป็นตัววิชาตัวพลังงานที่มันเคลื่อนออกไป ไปเสวยอารมณ์ไปรับรู้แขก

รับรู้แขกคือความคิดเรานี่ เวลามันปล่อยเข้ามาแล้ว ปล่อยแขกเข้ามา ทำลายแขกเข้ามา
ตั้งแต่โสดาบัน สกิทา อนาคาขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา แล้วยังไปทำลายตัวมันเองอีก ตัว
พลังงานตัวนี้ต้องทำลายตัวพลังงานตัวนี้อีก ตัวพลังงานเป็นตัวฐาน เป็นตัวภาวสวะ เป็นตัวภพ
เป็นตัวสถานที่เกิด ตัวจิตเป็นสนธิวนไปเวียนมาในวัฏฏะนี้ ทำลายตรงนี้ทั้งหมด นี่ฝนตกแดดออก
เกิดความชุ่มชื้นในหัวใจ มันจะเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมา

ถึงที่สุดทำลายที่สุด ความรุ่มเย็นเป็นสุข รุ่มเย็นเป็นสุขมันก็คู่กับทุกข์คู่กับยาก ความสว่าง
ส่องใสมันก็คู่กับความเศร้าหมอง สิ่งต่าง ๆ เป็นของคู่ ในหัวใจมันทำลายทั้งหมด มันเป็นวิมุตติ
สุขในหัวใจอันนี้ สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ค้นคว้าขึ้นมาเป็นศาสดาของเรา
เป็นครูบาอาจารย์ของเรา ค้นคว้าสิ่งนี้ขึ้นมาแล้ววางมรดกตกทอดไว้อยู่นี้

แล้วเราเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นผู้รับศาสนาไว้ องค์กรสมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ แล้วเราจะต้องการศาสนาตรงไหน? เวลาเราเข้าไปในบ้านของเรา
เรารับมรดกกันมา เราต้องแบ่งสมบัติมรดก เราจะเอาอะไรบ้างล่ะ เราไปเอาต้องของมีคุณค่ามาก

ที่สุด สิ่งนี้พ่อแม่มีอะไรที่มีคุณค่าที่สุด สมบัตินั้นมีคุณค่าที่สุดเราจะเอาสิ่งนั้น ทำไมเราไม่เอาสิ่งที่ไม่มียุคค่าเลยล่ะ?

เวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาถือศาสนาก็จะเอาแต่ของง่าย ๆ กันไง เอาแต่ความพอใจของตัวเอง มันไม่เอาของมีคุณค่า เช่น มีศีล ๕ จะเอาแค่ศีล ๕ ศีล ๘ ไม่เอา ศีล ๑๐ ไม่เอา ศีล ๒๒๗ ไม่เอา ศีล ๒๑,๐๐๐ ไม่เอา ไม่เอาเพราะอะไร? เพราะสิ่งนั้นเป็นข้อบังคับ แต่สิ่งนี้มันเป็นคุณค่านะ คุณค่า... ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดมีศีลขึ้นมา มันทำให้จิตนี้มันมีการเปรียบเทียบไง คุณดี คนดี คนชั่ว เอาอะไรมาเปรียบเทียบล่ะ คนดีคนชั่วเราก็มองว่าเราดีหมดล่ะ โจรมันก็ว่ามันดี ทุกคนมันก็ว่ามันดีหมดล่ะ ดีของมัน ดีของกิเลสกับดีของธรรม

แต่ถ้าดี ดีต้องมีศีลมาเป็นเครื่องกรองเครื่องพิสูจน์ว่าดีอยู่ในกรอบของศีลใหม่ นี่จะองอาจกล้าหาญขนาดไหนต้ององอาจกล้าหาญอยู่ในศีลในธรรม ไม่ใช่องอาจกล้าหาญด้วยกิเลสเที่ยวไปทำลายคนอื่น การทำลายคนอื่นมันเป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด แต่ถ้าเป็นธรรมมันจะเป็นความร่วมมือเย็นเป็นสุข องอาจกล้าหาญอยู่ในศีลในธรรมนี้

เหมือนกับหมอ หมอเขาจะรักษาคนไข้ คนไข้เจ็บไข้ได้ป่วยเขาจะไปหาหมอ หมอจะมียา มีวิธีการรักษาอันนั้น นี่ธรรมวินัยก็เป็นอย่างนั้น ธรรมวินัย ๆ ธรรม ๆ อาการของธรรม สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา ที่มันเกิดเป็นอนัตตาอยู่ที่นี่ เราตั้งต้นขึ้นมา เราใคร่ครวญขึ้นมา แล้วเราใช้ประโยชน์เรามาขึ้นมา ศาสตร์ศาสนาไม่ว่ามีคุณค่า มรดกที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เราจะรับไม่รับ เราจะเอาไม่เอา แล้วเราจะเอาอะไร? เรามีคุณค่าขนาดไหน?

เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่มีคุณค่าขนาดไหนในโลกนี้ เพชรนิลจินดา มันก็ผลัดกันชมนะ เจ้าของเพชรนิลจินดาเม็ดใหญ่ขนาดไหน มีคุณค่าขนาดไหน เขาตายไปหมดแล้วเขาเอาไว้ให้ลูกหลานของเขาเป็นมรดกตกทอดกันมา ใครจะเป็นเจ้าของสมบัติในโลกนี้เป็นอมิต แล้วมันเกิดตาย ๆ ในวัฏฏะนี้ไม่มีที่สิ้นสุดหรอก

แต่ถ้าเข้าถึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แบบพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ นี่สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น เพราะมันจะไม่เกิดไม่ตาย มันเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด สิ่งที่เป็นนามธรรมแล้วมีคุณค่าที่สุด คือมันตั้งมั่นที่สุด มันไม่เกิดไม่ตายอีกแล้ว แล้วมีวิมุตติสุขเพราะมันไม่มีพลังงานบวกและลบ ดีและชั่วเป็นพลังงานบวกและลบ

ถ้าเรามีพลังงานบวกและลบ นามรูปก็จะเกิด นามรูปจะเกิดจิตก็ต้องหมุนไป เพราะมีนาม มีรูป มีความว่าง มีความกระทบในหัวใจ จิตจะหมุนไปในวัฏฏะตลอดไป แต่ถ้าทำลายตัวจิตแล้ว ทำลายตัวภวาสวะตัวภพ มันไม่มีสถานะที่ตั้ง มันจะมีอะไรกระทบล่ะ มันไม่มีสิ่งที่กระทบ ไม่มีคาบที่กระทบ มันเป็นวิมุติ มันเป็นความสุขอันยิ่ง แล้วใครไปทำอย่างนี้ได้ล่ะ มรดกอย่างนี้ พระพุทธเจ้าวางไว้

วันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ วันมีพยานขึ้นมา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์มาขึ้นยืนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ ก็ขึ้นยืนกัน แล้วเราเป็นบริษัท เป็นศากยบุตร บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรับมรดกไหม? ถ้ารับมรดก ได้รับมรดกแล้วใช้มรดกนั้นเป็นไหม? มรดกนั้นเกิดขึ้นมาในหัวใจเราไหม? แล้วเราทำขึ้นมาเป็นประโยชน์กับเราไหม?

สิ่งนี้เป็นประเสริฐนะ โลกเป็นเรื่องโลก เป็นที่พึ่งพาอาศัย คุณิ โลกร้อนมาก โลกเป็นสภาวะแบบนั้น เพราะมีคนคิดคนช่วยปนกัน แล้วก็เคลื่อนไปตามกระแสโลก ฝนตกขึ้นมาร่มเย็นเป็นสุข เวลาครูบาอาจารย์เราแสดงธรรม ฝนฟ้าตกขึ้นมาในหัวใจของเราให้มันมีความชุ่มชื้นของเราขึ้นมา แก่...แก่ที่เราก่อน เราดีขึ้นมาก่อน โลกเป็นอย่างนั้น

มันก็ย้อนกลับมาเราน่ากลัวไหม? นี่มันจะเคลื่อนไปอย่างนี้ มันจะหายไปในอย่างนี้ อีกหน่อยคนจะเข้าไม่ถึงธรรมเพราะอะไร? เพราะทฤษฎีมันจะห่างไป ๆ คนขึ้นมามันจะออกไปแค่ประเพณีวัฒนธรรม แล้วก็แค่ประเพณีโลก มันจะเข้ามาไม่ถึงความรู้สึกในหัวใจอันนี้ มันจะไม่เกิดมรรคญาณอันนี้

แล้วธรรมอันนี้จะเตือนใจเราไหม? ถ้าเตือนใจเรา ศาสนามีคุณค่าอย่างนี้ จากใจของเรา จากครูบาอาจารย์ของเรา จากใจถึงใจ จากธรรมถึงธรรม จากความร่มเย็นเป็นสุขในใจของเรา เอวัง